ПАМ'ЯТАЙМО МИНУЛЕ - 200-річчя НЕЗАЛЕЖНОСТИ ЗСА 100-річчя АМЕРИКАНСЬКОЇ УКРАЇНИ — БУДУЙМО МАЙБУТНЄ

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250, (212) 227-5251

РІК LXXXIII. Ч. 85. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. П'ЯТНИЦЯ, 7-го ТРАВНЯ 1976 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. FRIDAY, MAY 7, 1976 No. 85. VOL. LXXXIII

Д-р Олександер Білик доповідав на хемічному з'їзді

Філядельфія, Па. (Т. К.) — В днях 21-24 квітня 1976 відбувся у Ню Орлінс, Луїзіяна, хемічний з'їзд АОСС, в якому крім американських науковців взяли участь численні доповідачі з Франції, Італії, Голляндії, Німеччини, Канади та інших країн.

В рамцях з'їзду виголошено понад 150 наукових доповідей із різних ділянок хемії. Під час однієї сесії доповідав д-р О. Білик на тему: „Продукція уританової губки (юретейн фоам) з епоксидованих звіринних товщів". Доповідь викликала помітне зацікавлення та живу дискусію учасників конференції, між якими було чимало чільних представників великих фірм, продуцентів синтетичних плястиків.

Як відомо, уританова губка має широке застосування в багатьох ділянках модерної технології, особливо в автомобільній, авіяційній і будівельній індустрії, а останньо в конструкції високопростірних ракет та комунікаційних сателітів. З огляду на обмежену кількість потрібних до цього сирівців, які дістають з побічних продуктів нафтового походження, цей новий процес виробу уританової губки, що його д-р Білик саме тепер опатентував, може знайти практичне примінення у плястиково - полімерній індустрії, доказом чого власне було живе зацікавлення і дискусія учасників після виголошеної доповіді.

Цьогорічний з'їзд АОСС був ювілейним з'їздом з огляду на святкування 200-річчя Американської Незалежности і в цьому пляні проходила його розвагова частина. Конвенційний бенкет відбувся на кораблі „СС Президент", що мандрував по водах могутньої ріки Міссісіпі, а другого дня вечером учасники з'їзду відвідали стару французьку дільницю та взяли участь в парадному фестивалі т. зв. „76 Ню Орлінс Спрінґ Фієста".

В часі конвенції д-р О. Білик мав нагоду познайомитись з багатьома американськими та чужинецькими науковцями і в приватних розмовах з ними інформував їх про переслідування українських культурних і наукових діячів в СССР. Деякі із них приобіцяли включитись активно в обороні національних і людських прав українського народу.

Д-р О. Білик є відомим діячем у нашому суспільно-громадському житті. Він є заступником головного предсідника СУК „Провидіння", першим віце-президентом ЗУАД Комітету, головою місцевого Відділу Т-ва Українських Інженерів та членом управ інших організацій. Він працює науково у Державному Дослідному Центрі у Філядельфії в ділянці полімерної хемії.

Д-р Ол. Білик

НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ УВАН

Ню Йорк. — В неділю, 16-го травня ц. р. о год. 2-й пополудні тут у власному домі при 206 Захід 100-та вулиця, відбудеться наукова конференція УВАН до 100-річчя Емського указу про заборону українства. В програмі: Василь Омельченко — відкриття, Юрій Лавріненко — „Політичний рух Вільної Спілки, як відповідь на Емський указ про заборону української культури", Марко Антонович — „Заходи українців проти наслідків Емського указу". Роман Сольчаник — „Михайло Драгоманів і Емський указ".

ПРЕМ'ЄРА П'ЄСИ „ЕЛЕКТРА" У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

Філядельфія, Па. — Театральна Студія Молоді ставитиме тут в суботу, 15-го травня ц. р. о год. 7:30 вечором в театральній залі Ля Саль коледжу (ріг Олней і 20 вулиці) прем'єру п'єси „Електра", у двох діях з прологом, що її за старогрецьким мітом написав Ярослав Климовський, в драматичному опрацюванні Володимира Шашаровського.

ЗДОБУТКИ ОКРУГ УНСОЮЗУ У КВІТНІ 1976 Р.

Округа (осідок)	Кільк. Відд.	Придб. чл. у квітні	Разом у 1976 р.
ОКРУГИ ПЕНСИЛЬВЕНІЇ			
Філядельфія	39	40	109
Піттсбурґ	18	9	51
Шамокін	20	6	31
Алентавн	11	3	14
Скрентон	9	—	4
Вілкс Бери	9	1	6
Разом:	106	59	215
ОКРУГА МЕРИЛЕНДУ			
Балтімор	9	—	11
ОКРУГИ НЮ ЙОРКУ			
Ню Йорк	34	11	67
Сиракюзи — Ютика	13	10	39
Рочестер	9	8	19
Трой	7	6	28
Боффало	9	6	15
Разом:	72	41	168
ОКРУГИ НЮ ДЖЕРЗІ			
Нюарк	22	9	63
Джерзі Сіті	11	11	32
Перт Амбой	12	1	23
Пассейк	7	—	17
Разом:	52	21	135
ОКРУГИ ІЛЛИНОЙ, МІЧИҐЕН І ОГАЙО			
Чікаґо	35	22	72
Детройт	20	9	47
Клівленд	20	6	31
Янґставн	9	—	7
Разом:	84	37	157
ОКРУГИ НОВОЇ АНГЛІЇ			
Ню Гейвен	19	5	30
Бостон	5	1	12
Вунсакет	6	2	10
Разом:	30	8	52
ОКРУГИ ЗАХІДНІХ СТЕЙТІВ АМЕРИКИ			
Центральна	6	12	13
Міннеаполіс	7	1	6
Ст. Луїз	6	—	—
Разом:	19	13	19
Необ'єднані Відділи в ЗСА	20	2	16
ОКРУГИ КАНАДИ			
Торонто	25	8	36
Монтреаль	10	5	34
Ніяґара	9	5	12
Захід Канади	18	1	16
Разом:	62	19	98
ЗАГАЛЬНА СУМА	454	200	871

ЗВЕРНЕННЯ РАДИ ДИРЕКТОРІВ УКРАЇНСЬКОГО КОНГРЕСОВОГО КОМІТЕТУ АМЕРИКИ

ДО УКРАЇНЦІВ В АМЕРИЦІ:

Ми, члени Ради Директорів Українського Конґресового Комітету Америки, репрезентуючи 55 Центральних Українських Установ і Організацій, які діють в системі УККА, і представники Відділів УККА, зібрані на своїх звичайних нарадах в дні 1-го травня 1976 року в Ню Йорку

ОЦИМ ПРОГОЛОШУЄМО СКЛИКАННЯ

ДВАНАДЦЯТОГО КОНҐРЕСУ УКРАЇНЦІВ В АМЕРИЦІ

який відбудеться в днях 8, 9 і 10-го жовтня цього 1976-го року в місті Ню Йорку в готелі „АМЕРІКАНА".

ГРОМАДЯНКИ І ГРОМАДЯНИ!

Рік 1976 — це для нас рік двох ювілеїв: 200-річчя Американської Революції та 100-річчя масового поселення Українців в Америці. Під знаком цих подій та їх вартости сьогодні і значення на майбутнє проходитимуть наради XII КОНҐРЕСУ Українців в Америці.

Положення, в якому сьогодні находиться наша Батьківщина — Україна, зокрема генеральний наступ комуно-московських завойовників-окупантів для здійснення запляннованої ліквідації українського та всіх інших поневолених не-російських народів шляхом народовбивчого „злиття націй" в один пропаґандивно „совєтський", а фактично російський народ, вимагає від нас, українців у вільному світі взагалі, а від українців в Америці зокрема, негайної і якнайбільш рішучої рятункової протиакції. Ми повинні і мусимо заявити і виявити Америці і світові:

1. Нашу повну солідарність з поневоленим, але нескореним українським народом в його змаганнях до волі і незалежности та висловити наш подив і нашу гордість з кровної приналежности до цього народу, який в найтрудніших обставинах продовжує і розгортає свою боротьбу за право жити на волі та бути господарем своєї землі.

2. Запротестувати перед американським та всіми іншими культурними народами світу проти злочинного і варварського народовбивства, що його допускаються московські верховоди відносно українського та всіх інших поневолених не-російських народів.

3. Осудити політику детанту Уряду ЗСА, яка суперечить волелюбним ідеалам Американської Революції та посередньо чи безпосередньо не тільки зупиняє, але і сприяє народовбивчій політиці совєтських верховодів, та вимагати активної допомоги нашого Уряду у Вашінґтоні визвольним змаганням українського та інших поневолених Москвою народів.

4. Подбати і причинитись до повної консолідації та мобілізації всіх наших сил і ресурсів для виконання цих наших завдань і обов'язків та довести це до відома наших поневолених Братів і Сестер в Україні. Поробити такі заходи, які причиняться до нашого об'єднання. Чотири покоління еміґрантів з України своїм умом і м'язами розбудували силу Америки, а рівночасно скріплювали вільну думку в Україні, нівечену московським імперіялізмом, який змірає до повної русифікації.

ГРОМАДЯНКИ І ГРОМАДЯНИ!

Стоїмо на порозі XII КОНҐРЕСУ Українців в Америці. На ньому всі його учасники — делеґати матимуть змогу розглянути і оцінити діяльність Українського Конґресового Комітету Америки за час від XI КОНҐРЕСУ, що відбувся в жовтні 1972 року, до жовтня 1976 року. На ньому делеґати повинні також устійнити спільними зусиллями програму праці Українського Конґресового Комітету Америки на майбутнє.

Ми переконані, що всім Членським Організаціям залежатиме на тому, щоб їх репрезентаційна Організація, керуючись інтересом ЗСА, діяла якнайсправніше, а в своїй праці і цілях керувалась насамперед добром поневоленого, але нескореного Українського Народу, що є рівночасно в найкращому інтересі Америки та світового миру.

Зваживши всі ті моменти, ми, Члени Керівних Органів Українського Конґресового Комітету Америки: Екзекутиви, Політичної Ради, Контрольної Комісії і Громадського Суду, вибрані XI КОНҐРЕСОМ УККА в 1972 році, зібрані разом із Головами Відділів УККА на Нараді Директорів в Ню Йорку 1-го травня цього року, кличемо Вас до повної консолідації всіх наших національних сил, взявши активну участь в цьогорічному КОНҐРЕСІ Українців в Америці.

Нехай цей КОНҐРЕС стане могутньою маніфестацією Вільних Українців у Великій Країні Волі, яка в цьому, 1976-му, році відзначує 200-річчя своєї Незалежности.

Дано в Ню Йорку, 1-го травня 1976 року

РАДА ДИРЕКТОРІВ
УКРАЇНСЬКОГО КОНҐРЕСОВОГО КОМІТЕТУ АМЕРИКИ

СУСПІЛЬНО-ДЕРЖАВНЕ ОФОРМЛЕННЯ ЕТНІЧНИХ ГРУП ТА ЇХ ВСЕБІЧНА УЧАСТЬ В ЖИТТІ І РОЗВИТКУ КРАЇНИ Є ОДНИМ З ГОЛОВНИХ НАПРЯМКІВ ВНУТРІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ ЗСА — ЗАЯВЛЯЮТЬ В БІЛОМУ ДОМІ

Вашінґтон. — „Інституціоналізація" — суспільно-державне оформлення етнічних груп та їх повна і всебічна участь в американському житті і політиці є одним з головних напрямних теперішньої внутрішньої американської політики — заявив Вілліям Баруді, асистент президента Форда для публічних зв'язків, відкриваючи минулої середи, 5-го травня, в Білому Домі цілоденну конференцію в справах „етнічности і добросусідства" з участю 70 представників етнічних груп, включно з українською. Це була вже друга з черги подібна конференція в Білому Домі цього року і нею цим разом проводив асистент президента Форда для етнічних справ д-р Мирон Куропась, який — як це виразно виходило з перебігу конференції й після заяви президента Форда — є ініціятором та має рішальний вплив на оформлювання цієї політики етнічности і добросусідства в Білому Домі, отже і в країні. У програмі конференції, крім вступного привітання та заяви Вілліяма Баруді і вступних стверджень д-ра Мирона Куропася, були: основна доповідь монсіньйора Джіно Бароні, президента Крайового Центру для етнічно-сусідських справ на тему: „Сусідська ревалізація — політика сусідства для плюралістичного суспільства", із додатковим виясненням та доповненнями асистентки секретаря мешканевого і міського розвитку Констанси Нюман, директора Адміністрації громадських послуг Самюеля Мартінеза та адміністратора малого бизнесу Мічела Кобелінського. Усіх їх представляв з власною українською „етнічною гордістю", часом дотепно, д-р Мирон Куропась, проводячи опісля дискусією, реасумуючи запити приявних і відповіді доповідачів.

Першу частину конференції закінчено зустріччю з президентом Фордом в Городі Рож (яких, до речі, там не було видно) в Білому Домі та короткою заявою Президента і звичайним в таких випадках „стисканням рук" в приявності багатьох пресових, радієвих і телевізійних кореспондентів, між ними Олега Звадюка з відомої радіостанції „Вільна Европа". Президент Форд у своїй заяві ствердив, що завданням цієї та плянованих в майбутньому подібних конференцій є „новий вгляд" в „преважливу справу", за яку він вважає етнічні групи та їх повну і справедливу участь в усіх ділянках державного і супільного життя Америки. Президент сказав, що він просив своїх асистентів п. Баруді і д-ра Мирона Куропася, щоб йому дали повний звіт з перебігу цієї конференції. Вітаючись опісля з приявними, Президент, який за ввесь довгий час своєї попередньої служби в Конґресі ЗСА живо інтересувався власне етнічними групами та в багатьох випадках був речником тих груп, багатьох називав по іменно, включно з проф. д-ром Михайлом Папом з Клівленду („Геллов, Майк!" — привітав його Президент).

Президент Джералд Форд

Д-р Мирон Куропась

Після зустрічі з Президентом відбувся спільний полуденок в поблизькому готелі Вашінґтона з виступом директора Бюра меншостевого бизнесу Алекса Армендаріса, після чого продовжувалася конференція в Білому Домі з виступами секретаря комерції Елліота Річардсона та репрезентантів ряду урядових аґенств для справ етнічности і сусідства та їх багатьох аспектів. Модератором цієї і другої частини конференції був д-р Майкел П. Бальзано, директор „АКЦІЇ". Підсумки конференції подали на її закінчення д-р Мирон Куропась та монсіньйор Бароні.

З українців, крім згаданих вже проф. Папа та ред. Звадюка, були на цій конференції д-р Юліян Куляс з Чікаґо, який забирав голос під час конференції, ідентифікуючи своє українство, та ред. А. Драган.

СЕНАТ СХВАЛИВ, ПАЛАТА РОЗГЛЯДАЄ ЗАКОНОПРОЄКТ КОМІСІЇ ДЛЯ СЛІДКУВАННЯ ЗА ПОРУШУВАНЯМ ЛЮДСЬКИХ ПРАВ В СССР

Вашінґтон. — Конґресова Підкомісія міжнародних політичних і військових справ, заслухавши тут у вівторок, 4-го травня, свідчення десятьох осіб в справі створення спеціяльної комісії для слідкування за порушеннями провізій Гельсінкської декларації в ділянці людських прав, подала до відома, що голосування над законопроєктом, який передбачає створення такої комісії, відбудеться за два тижні.

Законопроєкт був зголошений конґресменкою Міллісент Фенвік з Ню Джерзі і його підтримали вже біля 100 конґресменів. Ідентичний законопроєкт був зголошений в Сенаті ЗСА сенатором Кліффордом Кейсом і був прийнятий переважаючою більшістю голосів в середу, 5-го травня. Сенатор Джеймс Баклі додав до законопроєкту поправку, встановлююче бюджет комісії на 250,000 дол. Законопроєкти передбачають створення 11-ти членної комісії, в склад якої входили б по чотири члени Сенату і Палати Репрезентантів та по одному членові Державного Департаменту і Департаментів Оборони та Торгівлі. Завданням комісії було б слідкувати за порушеннями людських прав в СССР та інших країнах східнього бльоку і звітувати перед Конґресом ЗСА, подаючи рекомендації відповідної протиакції.

Свідчення, схвалюючи законопроєкт минулого вівтірка, зложили: конґресмени М. Фенвік, Едвард Дервінскі, Джошуа Айлберґ і Леррі МекДоналд, сенатор Джеймс Баклі, Джеррі Гудман, директор Крайової конференції совєтських жидів, д-р С. Шаз, представник Мадярсько - американської федерації, Дж. Сустард, представник Крайової конференції американських етнічних груп, д-р Джеремі Стоун, член управи Федерації американських науковців, і Едвард Суманас, представник Об'єднаного балтійсько - американського комітету.

Конґресменка Фенвік, відкликаючися на заяву Леоніда Плюща, що Гельсінкська декларація є „пустою обіцянкою", заявила, що створення комісії є конечним у виді наявно зростаючого гніту в СССР і безлічі випадків грубого і безкарного порушення людських прав.

Сенатор Баклі сказав, що комісія не тільки засвідчила б „щире зацікавлення" Конґресу ЗСА справою людських прав ,але й примусила б совєтський уряд рахуватися більше із публічною опінією Заходу.

Конґресмен Дервінскі вказав на особливо тяжке положення українського народу, який бореться проти насильної русифікації і кращі провідники якого запроторені в концтабори. Рівнож конґресмен Дж. Айлберґ натаврував Совєтський Союз за це, що він не дозволяє українському народові плекати свою творчість і культуру, насильно обмежуючи його людські і національні права.

Крім цього конґресмен Айлберґ вказав на різницю поміж становищем жидів та інших народів СССР, бо „жиди мають куди еміґрувати, а інші народи ні".

МОСКВА НЕ ВПУСТИЛА НОРВЕЗЬКИХ ПАРЛЯМЕНТАРИСТІВ ДО СССР

Осльо. — Совєтське посольство в Норвеґії, після консультації з урядом в Москві, відмовилося видати візи 8-м норвезьким парляментаристам, які бажали відвідати СССР і зустрінутись з академіком Андреєм Сахаровим, о. Дмитром Дудком і о. Глібом Якуніним, про що вони відкрито повідомили совєтське посольство, кажучи, що особисто хочуть пересвідчитися в тому хто має рацію: всі ті численні люди, організації і газети, які стверджують, що в СССР влада потоптала всі елементарні права і свободи, чи офіційна совєтська пропаґанда, яка опрокидує ці твердження, називаючи їх наклепами на Совєтський Союз.

Ця відкрита заява норвезьких послів совєтській амбасаді була надрукована в пресі і її надано великого розголосу, бажаючи поставити уряд СССР перед альтернативою: видати парляментаристам візи і вони після того потвердять обвинувачення, роблені Сахаровим та іншими свідками совєтських злочинів, або відмовити їм визи, що є також посереднім потвердженням обвинувачень. Совєтське посольство, після довшої мовчанки, прислало на адреси парляментаристів відмовні листи, кажучи, що посли вибираються до СССР в „злонамірених цілях". Ця відмова викликала широку хвилю протестів в Скандинавії і про це голосно заговорила не тільки скандинавська, але вся европейська преса. Газети, радіо і телевізя повели гостру кампанію проти СССР, який, мовляв, своїм поступуванням зламав підписану ним в Гельсінках домовленість про виміну „людьми й ідеями" та підтвердив, що в СССР дійсно панує поліційний терор.

Службовики ОН розпочали акцію в користь Балаханова

Об'єднані Нації, Ню Йорк. — Понад 1.400 службовиків Об'єднаних Націй розпочали кампанію оборони засудженого московським судом на 12 років каторги Владиміра Балаханова, який до 1973 р. був урядовцем метеорологічної служби ОН в Женеві, а опісля, не бажаючи повертатись на „родіну", хотів залишитись на Заході. Змінивши однак думку під пресією рідних, Балаханов повернувся до СССР і того ж таки року був заарештований органами КҐБ, а опісля засуджений на 12 років тяжких робіт у віддалених районах Совєтського Союзу. В часі свого перебування в концтаборах Балаханов, змагаючись за статус політичного в'язня, побував у „психушках" та у всяких „ізоляторах", про що свого часу повідомляв Андрей Сахаров.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J 07303.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City. N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".
Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли, незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Загроза в Італії

З уваги на те, що минулого тижня італійський уряд, очолюваний християнсько - демократичним прем'єром Альдом Мором, подався до димісії, Італію 20-го і 21-го червня ц. р. очікують може найважливіші вибори, які колинебудь тут відбувалися від закінчення Другої світової війни. Проблема не тільки в тому, що не відомо, чи пощастить обрати уряд, який міг би розв'язати тяжкі економічні проблеми країни, припинити постійний упадок вартости ліри та привернути довір'я до уряду, але існує серйозна загроза, що у тих виборах комуністична партія може здобути більше голосів і, перемігши партію християнських демократів, таким чином стати найбільшою партією Італії та перший раз від 29-ти років навіть здобути кабінетні пости.

Коментатори вказують, що якщо б італійська компартія здобула найбільше голосів, то може створити лівий коаліційний уряд із Соціялістичною партією. В такому випадку Християнсько - демократична партія, яка вела кожний італійський уряд від кінця Другої світової війни, була б зовсім відсунена від влади. Така ситуація є цілком можлива, бо, поперше, у минулорічних місцевих виборах комуністи здобули тільки на два відсотки менше голосів від християнських демократів, а подруге, уряд прем'єра Альда Мора мусів податися до димісії власне тому, що Соціялістична партія відтягнула свою підтримку в парляменті. Отже, коаліційний уряд комуністів і соціялістів є цілком можливим.

Однак, більшість коментаторів вважає, що комуністи, навіть якщо здобули б більшість голосів у виборах, воліли б ввійти до уряду в ролі „молодших партнерів" християнських демократів, задовольняючись кількома кабінетними постами, бо вони бояться такої скрайньої поляризації політичного життя в Італії, яка могла б настати, якщо владу перебрав би коаліційний уряд комуністів і соціялістів. Компартія боїться, що така поляризація може в майбутньому мати для неї неґативні наслідки, бо може штовхнути до антикомуністичного табору багатьох виборців, які тепер ще нерішені щодо своїх політичних поглядів.

Для вільного світу дуже небезпечні обидві можливості: коаліційний уряд комуністів і соціялістів, як рівнож уряд, в якому італійські комуністи були б „молодшим партнером" християнських демократів. Загроза була б особливо небезпечною для НАТО, бо Італія є членом того оборонного союзу. НАТО могло б втратити будь-яку ефективність, як головне заборolo проти загрози з боку Варшавського Пакту, бо як виглядали б таємні наради антикомуністичного НАТО, якщо на них були б приявні комуністичні члени італійського уряду! Хоча італійська компартія, подібно до французької, тепер твердить, що хоче прямувати до соціялізму своїм власним шляхом, тобто, деклярує свою незалежність від Москви, то ще невідомо, чи ця „незалежність" є дійсною чи може тільки тактичним маневром, який має на меті приспати чуйність населення Італії і таким чином повести комуністів до влади шляхом виборів.

Прага і Москва

Недавній 15-ий з'їзд Комуністичної партії Чехо-Словаччини відзначався тим, що лідери цієї партії були змушені по-рабському заявляти, що чеський і словацький народи та національні меншини тієї країни „невичерпно вірні" Москві та її політиці. „Ґавляйтер" Густав Гусак мусів називати генерального секретаря КПСС Леоніда Брежнєва, який навіть не зволив прибути на з'їзд, „героєм Чехо - Словаччини" і то за те, що в 1968-му році Брежнєв наказав совєтським військам, як рівнож військовим частинам інших держав Варшавського Пакту, напасти на незалежну Чехо - Словаччину та повалити владу ліберального марксиста Александра Дубчека, який виявив бажання, щоб його країна йшла до соціялізму своїм власним шляхом, ненакиненим Совєтським Союзом. Густав Гусак на останньому з'їзді був змушений виголошувати пеани для Совєтського Союзу, війська якого далі окуповують Чехо-Словаччину і далі є дійсними володарями тієї країни. Як вказують коментатори, такого рабського славослов'я скоріше можна було сподіватися від ставленика однієї з „республік" Совєтського Союзу, ніж від лідера самостійної держави, якою Чехо - Словаччина ніби то є. Отже, останній з'їзд чехо - словацької компартії ясно доказав, що та країна зовсім не є незалежною державою, як рівнож ще раз виявив імперіялізм Москви.

Однак, коментатори твердять, що ситуація могла бути навіть гіршою, якщо б ввійшли в життя всі пляни фанатично просовєтської фракції чехо - словацької партії, тобто фракції, яку очолює „українець" Василь Біляк. Ця фракція ще перед початком з'їзду почала поширювати фальшиві поголоски, що Дубчек і його приятелі були і є на службі американської розвідки, та плянувала перетворити з'їзд на початок кампанії проти Дубчека та тисяч його прихильників, які лишилися в Чехо-Словаччині. Але пляни Біляка та компанії не здійснилися, а Густав Гусак навіть натякнув, що ті прихильники Дубчека, які „дійсно покаються", матимуть змогу наново вступити в ряди чехо - словацької компартії.

Значить покищо перемогла політика „примирення", політика, яку веде більш поміркований Густав Гусак, в противагу до політики відплати, яку заступає фракція Василя Біляка.

Сенат окремою резолюцією піддержав політику детанту

Вашінґтон. — В середу, 5-го травня ц. р., після довгих дебат, Сенат прийняв резолюцію, якою схвалює політику детанту з Совєтським Союзом, базовану на незмінній військовій силі З'єднаних Стейтів Америки. Резолюція була прийнята 86 голосами проти 7 і дещо змінена, бо в Сенаті були побоювання, що попередня форма може перепасти в голосуванні. Був прийнятий також 92 голосами до 1-го додаток до цієї резолюції, яка закликає Совєтський Союз відкликати з Африки піддержувані СССР кубинські військові частини. Сенатори висловилися також в користь дальших переговорів про розброєння і скорочення стратегічної атомової зброї.

Іван Порицко

50-РІЧЧЯ ТРАГІЧНОЇ СМЕРТИ СИМОНА ПЕТЛЮРИ

В дні 25 травня 1926 року на вулиці Расін в Парижі большовицько - московський висланик Шварцбарт кількома пострілами застрелив голову Директорії Української Народної Республіки, Головного Отамана Українського Війська Симона Петлюру. Причина того вбивства відразу була ясна. Симон Петлюра тоді в силі віку, як енерґійний лідер української політичної еміґрації, був небезпечний Москві. Вбивством Симона Петлюри було вдарити по українській самостійницькій ідеї, її обезголовити й розгромити. Однак сподівання большевиків зовсім не здійснилися, а навпаки — залишилися плекані його писанням і ділами самостійницькі ідеї, що їх символізував Симон Петлюра. Трагічна його смерть тільки осяяла українську визвольну ідею авреолею мучеництва. Не стало Симона Петлюри між живими, але він увійшов у історію визволення України, а особливо в історію новітнього українського війська.

Чому українська суспільність з таким відданням і пієтизмом відзначує світлу пам'ять свого Головного Отамана? Національно - громадські заслуги Симона Петлюри були незвичайно великі й різнородні та виявилися на протязі чверть століття в різних напрямках діяльности.

В ділянці політичного усвідомлення і політичної організації нашого народу С. Петлюра відзначався, як один з найвидатніших українських політичних провідних діячів першої четвертини 20-го століття. Це була дуже трудна, а при тому небезпечна справа на світанку нашого національного визволення і його руху, що вівся в умовинах урядових заборон і жорстоких переслідувань при несвідомості більшости населення — розпочинати громадську і політичну акцію в цілі звільнення України. Симон Петлюра з юнацьким запалом віддався цьому ділу.

В дуже загальних зарисах подамо його дії. В 1901 - 1902 роках він член Революційної Української Партії в Полтаві. В 1903 - 1904 рр. — член Чорноморської Вільної Громади на Кубані. В 1904 році заарештований царською жандармерією. В 1905 р. Симонові Петлюрі вдалося нелеґально втекти на західньо-українські землі, де він продовжував самостійницьку діяльність. В грудні того ж року він учасник З'їзду РУП у Львові, реорганізатор партії в національному українському напрямі та брав участь в оформленні УСДРС, а вже в січні 1906 р. є на 2-му З'їзді УСДРП Галичини, як представник ЦК УСДРП в Києві. Того ж року реорганізує українську соціял-демократію в Петербурзі. Від липня 1906 р. він фактичний керманич УСДРП в Києві. В 1907 - 1912 роках працює серед великої української громади в Петербурзі, при цьому виступає як блискучий бесідник на різних українських імпрезах, зокрема на святі в честь Т. Шевченка. В роках 1912 - 1914 працює серед нашої громади в Москві й при тому зразково редагує журнал „Украинская Жизнь". Під час 1-шої світової війни веде на фронті допомогово-харитативну працю в 1914 - 1917 роках.

Вся історія нашої визвольно-збройної боротьби, спершу історія Українських Військових З'єднань, дальше історія Української Центральної Ради і Директорії Української Народної Республіки всесторонньо виявили, що Симон Петлюра був центральною особою — великим провідником Української Національної Революції. Він був в цей історичний час правно і повноважно вибираний на провідні становища.

На 1-му Українському Військовому З'їзді, в якому брало участь 993 делеґатів, Симона Петлюру обрано головою Українського Генерального Комітету. Таким чином він став репрезентантом всіх військових комітетів знизу вгору, від сотенних — до центрального комітету в Києві. На 2-му Українському Військовому З'їзді в Києві в червні 1917 р. знову вибрано С. Петлюру на Генерального Військового Секретаря, тобто Військового Міністра Української Центральної Ради, тоді ще автономного Уряду України.

Після III-го Універсалу, коли було проголошено 20 листопада 1917 р. Українську Народну Республіку, С. Петлюра далі керує військовим ресортом. В 1918 р. він — ініціятор і надхненик організації української армії. Далі, за часів гетьмана П. Скоропадського, він — ідейний керівник і організатор леґальних органів самоврядування українського селянства. В 1919 - 1920 роках він — державно - політичний керівник війни Української Народної Республіки проти РСФСР.

На еміґрації до трагічної смерти в 1926 році Симон Петлюра — державнополітичний репрезентант української нації, як голова Української Народної Республіки в екзилі та ідейний керівник самостійницької еміґрації. Ми не можемо забути великих заслуг С. Петлюри в ділянці державного будівництва, тобто маємо на увазі не тільки його творчу працю як Голови Українського Військового Комітету, Генерального Секретаря, а потім Міністра Української Центральної Ради у військових справах, голови Всеукраїнського Союзу Земств, голови Директорії Української Народної Республіки та Головного Отамана її військ, але також його видатну ініція-

(Закінчення на стор. 3-ій)

о. д-р Ю. Шумовський

МАСОНСТВО, ЙОГО ІДЕОЛОГІЯ І ОБРЯДИ

2

Масонство в сучасній добі дуже поширене в З'єднаних Стейтах Америки, де масонство має всі вільні права і привілеї, а членами його є багато і наших українців як світських, та і духовних осіб.

Масони рахують джерелом своїх обрядів стародавні містерії, служителі яких мали ніби дійсне релігійне уявлення. Масонський ритуал дуже близький до леґенди про Хірама і всі деталі, пов'язані з обрядом її, рахується як символіка масонства. Алегорії, обряди та символи служили основним етапом масонської історії чи їх окремих законів і навчання. Так, напр., ритуал посвячення на ступінь майстра дуже подібний до історії з Хірамом; під час цього ритуалу в ролі майстра фіґурував той, кого посвячували на цей ступінь. Подібно тому, як Хірам був забитий трьома ударами палиці, той, кого посвячують на майстра, отримує три символічних удари молотком від великого майстра. Після того посвячуваного кладуть у труну чи на килим, накривають його закривавленим покривалом і при цьому читають леґенду про Хірама.

На протязі своєї історії масонство трансформувалось на окремі, часами ворожі групи, секти, але основні масонські речі залишились незмінними, як і цілий ритуал. Обряд масонів ніколи не був лише театральною дією, але завжди був глибоко продуманий і мав свій зміст та значення.

В назначений день і час, звичайно увечорі, поручитель приводив „профана" - новичка в масонську льожу і вводив найперше до темної чорної кімнати. Тяжкі, оббиті чорним сукном двері повільно відкривались, і з кімнати в пітьмі виходив чоловік у круглому капелюсі з накинутою опанчою на плечах. В руках він держав шпагу. За ним, непевно ступаючи і торкаючись голими грудьми кінця - вістря шпаги, ішов кандидат до посвячення в члени масонів. Очі його зав'язані блакитною шовковою хусткою. Чоловік, що тримав шпагу, говорив до профана: „шпага, приставлена до грудей твоїх, може проколоти їх кожної хвилини, якщо ти зробиш невірний крок, бо ти не бачиш тепер, куди ідеш, ані перешкод, що лежать на дорозі твоїй. Веде тебе рука, котрої ти не бачиш. Якщо ця рука тебе залишить, погибель твоя неминуча. Так пристрасті й слабості наші, що затемнюють внутрішній наш світ, затягають нас на неправдиві дороги життя нашого, і якби не рука, яка нас провадить, ми б загинули уже давно самі. Отож, шукай пізнати цього Дороґовказця".

Коли нарешті здіймали пов'язку з очей такого неофіта, він бачив кімнату без вікон, що освічується лише слабим полум'ям спиртової лямпи, яка буває у вигляді людського черепа. Тут на столі знаходяться людські кості, положені навхрест. В різних кінцях кімнат стоять дві труни і один людський кістяк. Вся ця декорація символізує гріховний світ, в якому потонуло людство, смуток масонів з приводу втрати істини і їх презирство до смерти. Залишаючись у такій декорації, кадидат на масона зупинявся в своїх думках і розвагах, і ще раз мусів зрозуміти та підтвердити рішучість і вірність свого вступу до льожі масонів.

Після цього обряду, до кімнати, де перебував такий кандидат, входить один з членів масонської льожі і, давши кілька ритуальних питань неофітові, розказує йому про завдання і працю масонів, якими властиво є: скромність, слухняність, добрий характер, любов до батьківщини, до братів своїх, постійність та стійкість у своїх ідеях, мужність і безкористя.

Після цих слів знову зав'язують очі неофіта і провадять його вже до самої льожі масонів, де він перед жертівником стає на праве коліно, положивши праву руку на Біблію, а лівою рукою тримає циркуль гострям біля голих грудей. В той час чути голос великого майстра масонів: Брате довірений, чи супровіднику, посадіть нового брата та майте над ним постійний догляд і опіку. Де келех з кров'ю? Три рази вколовши вістрям циркуля голі груди кандидата, великий майстер змішує кров, що виступила з грудей його, з кров'ю загально масонською, яка містилася в келеху. При цьому великий майстер проголошує: „Силою моєї влади і стану, силою бажання та згоди тут присутніх і по всій землі розселених наших братів, приймаю вас в число і громаду вільних мулярів, як учня і брата". Таким чином з пітьми облуди та неправди життя, новий кандидат ставав членом і присутнім істини й світла, яке заливало вже тоді широку залю льожі масонської.

Велику увагу звертають масони і на зовнішній свій вигляд, на свій ритуальний одяг, прикраси тощо. Часто масони замовляють для всіх членів спеціяльний однакового покрою та кольору одяг. Звичайно вони носять цивільне убрання, лише кожен з них має свої, відповідні до свого стану відзнаки. Так масони одягають спеціяльні рукавиці та шкіряний фартушок. Майстри масонів під час посвячення отримують символ, який дає їм право вступу до всіх масонських льож, ним є маленький золотий ключ на блакитній стяжці, прикрашеній золотом. Кожна льожа має свій катихизм чи віронавчання, яке повинні знати лише члени масонства.

Число масонських знаків невелике, однак кожен із знаків має своє спеціяльне значення. Так, наприклад, циркуль та наріжник є дуже розповсюджені у масонів і символізують розум та совість, моральний закон, а поєднання цих символів разом говорить про те, що кожен масон всі свої дії повинен міряти циркулем розуму та кутом своєї совісти. Лопатка орначає суворість до себе та добродушність до інших. Така ознака, як лопатка мінялася у своєму характері під час підвищення ступеня масона; і вже майстер масонів має золоту лопатку, так що, як бачимо, навіть сам матеріял мав різне значення у них. Біла шкіра, з котрої робляться рукавички чи запони символізують чистоту звичаїв, характеру та думки, а також щирість і постійність. Голуба стяжка, яку носять майстри масонів, символізує собою блакить небесну, вищість ідеалів. Кожна льожа, крім того, має свою емблему і знак. Масони часто зображують свої масонські знаки і на звичайних речах свого вжитку, як, наприклад, на перстенях, годинниках, ґудзиках тощо.

Хоч масонські льожі й організації були і є дещо таємничі для загалу людей та інших організацій, однак про них майже все відомо. Католицька і Православна Церква визнають масонство за антицерковну організацію, антихристиянську і суворо забороняють членам церков бути рівночасно і членами масонської льожі, а тим більше — членам нашої ієрархії чи клеру.

БІБЛІОГРАФІЯ

С. В. Ешевський — Сочинения, ч. III. М. 1870 г.

И. Старк — О древних мистериях или таинствах, бывших у всех народов. М. 1785.

И. В. Лопухин — Что есть собствено християнство, следуя учению И. Христа и его апостолов. М. 1785.

Українська Радянська Енциклопедія т. 8. К. 1962.

С. Некрасов — Обряды и символы вольных каменщиков. Журнал „Наука і релігія", No. 10, 1974.

(Кінець).

Л. М-а

„БЛАГОТВОРНИЙ" ВПЛИВ РОСІЙСЬКОЇ МОВИ

„Дехристиянізація, колективізація, індустріялізація, масове переселення з села до міста — усе це було небаченим в історії України розбиттям т р а д иційних структур, катастрофічні наслідки якого виявились ще далеко не повністю. Але вже й зараз видно, що може зродити хворий, пошматований організм.

„Розступися, синє море,
На дві половини,
Прийми девушку з дитьом
У самі глибини...

Маруся ти Маруся,
Одкрой свої глаза.
Маруся одвєгает:
Я умерла, ніззя".

Це — стихійна творчість. А є ще й організована — т. зв. „самодіяльність". Останніми часами взялися за створення(!) нових традицій. Посипались словосполучення, одне одного безглуздіші: будинок Щастя, свято Трудової Весни", — пише в „Хроніці Опору" Валентин Мороз.

І як ілюстрація до цих пресумних стверджень Мороза в лютневому числі „Перця" — якраз в місяці, коли на 25-му з'їзді Компартії ще і ще раз переухвалено справу „єдиного совєтського народу", „злиття націй" і, мабуть, в недалекому майбутньому ухвалення обов'язкової однієї мови — „совєтської", — є кілька оголошень, якраз писаних такою спільною „злитою" мовою.

Щоправда, покищо „Перець" не схвалює їх „правопису", а подає під вимовним заголовком: „Страшне перо не в гусака". Проте, захищати чистоту української мови стало небезпечним і „каригідним" ділом в Україні сьогодні (всі ті, що її захищали, як відомо, опинилися за ґратами), і виникає великий сумнів, чи вистачить відваги в редакторів „Перця" і надалі містити в своєму журналі з тихим осудом такі „перлини", які позначені „благотворним" впливом „мови Леніна", мови російської на українську. Ось чотири цих оголошень:

„Об'ясніделна

11июня я достовав запчасті до трактора, трактор стоял не ісправний, достаюця запчасті знаіте як тому могорич тому гроши, я також випив з ними грам сто пядесят якраз був обідніі пиририв пріїхав луценко сказав динисенку хаї напише об'яснітілну чого він був випивший во время роботи От я й написав".

„Я его не узнала бо не виділа его морди, так как вона була укрита патлами нової моди. Його треба вкоротити". — Це друге оголошення, а ось третє і четверте: „Жалоба"

Я ни согласен што моя травма домашняя. Коли я перелазив чирис забор, то я упав на тірiторію з-да (завода), а как я умудрілса з переломаной ногой перелізти чириз забор сам не пойму, так как ні доходя автобусной (зупинки) звалился од болі, де міня потхватили 2 ДНД (міліціонери) — д у м а л и п'я н и й, а п о т о м д о т а щ і л і до больніцы. Прошу установіть што моя травма проізводственна, так как я упав на кучу редукторов". (Примітки в дужках мої. — Л. М-а).

„Слухали Акт: Про загибель бичка по причині не виходу на роботу т. Зайчука К. Р.

Ухвалили: В зв'язку з тим, що Зайчук К. Р. не має больнічного уплотити йому за голову".

Чи може бути сумніша мовна картина?

ВЕЛИКОДНІ ГАЇВКИ — СІЛЬСЬКІ СВЯТКУВАННЯ

(3)

Розмови між дівчатами з-поза кола з дівчатами в колі продовжуються на різні теми досить довго, одні ставлять питання, а другі відповідають ось, напр., так:

Питання:

„Де ти, гадо, було?"

Відповідь:

„Та ми його не виділи".

Або друга питає: „Може, чадо, коні (корови, вівці, гуси тощо) пасе?" А другі відповідають: „Може це бути щастям". Дівчата далі ще кружляють і співають:

„А я ковбас наварю,
своє гадо викуплю".

А дівчата в середині кола співом відповідають:

„Ми ковбасу з'їмо,
тобі гада не дамо".

І знову:

„Я капусту наварю,
своє гадо заберу.
Я пирогів напечу,
своє чадо відберу.
А я квасу наварю,
своє чадо викуплю.
А я з віником зайду,
своє чадо займу.
А я з візком під'їду,
своє гадо вивезу.
А я яблуком підточу,
своє гадо виточу.
А я пасок напечу,
своє гадо викуплю.

Відповіді:

„Ми капусту псам дамо,
тобі чада не дамо.
Ми пироги з'їмо,
тобі чада не дамо.
Ми весь квас псам дамо,
тобі чада не дамо.
А ми віник спалимо,
тобі чада не дамо.
тобі чада не дамо.
А ми візок поломимо,
тобі чада не дамо.
А ми яблуко з'їмо,
тобі гада не дамо.
А ми паску з'їмо,
тобі гада не дамо.

Гра закінчується такою розмовою (запити і відповіді).

А що діти їдять?

В неділеньку кубасойку,
в будний день суху
рибойку.

А що діти п'ють?

В неділеньку мід, винойко,
а в будний день горілойку.

А в чім діти ходять?

В золоті, сріблі, атласі
і в кованім поясі.

А що дитя робить?

В неділеньку гуси пасе,
а в будний день
кужель пряде.

11) „Вступ до раю". Дві дівчини розтягають високо в руках хустку, так що під розтягненою хусткою є наче брама. Це брама до раю, а дві дівчини, що стоять з розтягненою хусткою, це сторожі брами до раю. Другі дівчата ловляться одна за другу в поясі і стають в чергу, бо хочуть дістатися до раю. Приступають до брами і домагаються вступу через браму. При тім настає між обома сторонами більш-менш така розмова:

„Пустіть нас, пустіть нас
до райської землі".
„Не впустимо, не впустимо
мости поломити".
„Заплатимо, заплатимо
дрібненькими грішми".
„Ми не хочемо, бо всі
маємо".

Ця гра продовжується з тією одміною, що замість грошей за впущення до райської землі обіцюють ті, що просять щось більше: червінці, золоті гроші тощо. Нарешті сторожі брами підносять хустку вгору і через браму впускають тих, що просилися. Але котра з просячих дівчат брамкарям подобається, ту у брамі затримують, спускаючи хустку вниз. Таким способом і грі кінець.

12) „Галя". Дві дівчини ловляться правими руками і крутяться наче млинок. Співають так, що одна наче другу питає, а друга відповідає:

„Чому, Галю, не танцюєш,
Галю, Галю!"

„Бо не маю черевичків,
кавалеру".

„Чому, Галю, не танцюєш,
Галю, Галю?"

„Бо не маю пачішочок,
кавалеру".

Так приспівують обидві дівчини довго-довго, з тією різницею, що та дівчина, що відповідає, згадує всі частини свого одягу.

13) Великодні гаївки-співанки:

Невичерпну забаву мають дівчата в багатьох великодніх гаївках - піснях, які співають гуртом, взявшись за руки під час великодніх свят:

а) „Вийди, вийди,
кострубойку"...
Умию ти головойку,
Дам ти білу комулкойку,
Стану з тобов
до слюбойку.
Сотми, тотми на білій
шкапці,
В червоній шапці,
Більмо на оці,
Шабля при боці.

б) Ой вийду я
за воротойка"...
Свою грушку посаджу,
Ой вийду я за воротойка
Свою грушку піділлю.
Ой вийду я за воротойка
Моя грушка прилялася...

і т. д., з тією заміною, що співати можна ще:

Моя грушка вже пукла,
Моя грушка зацвіла,
Моя грушка - зеленушка,
пристиглюшка,
Мою грушку потрясу...

в) Казав пан город
городити"...
Терном отерничи,
Щоби не вилітала
Кавалерська краса.
Кавалерська краса,
В мазі намочена,
В калюжі прана,
На терню сушена,
На лаві качана,
Під лавою схована.
Казав пан город
городити,

(Закінчення на стор. 4-ій)

50-РІЧЧЯ ТРАГІЧНОЇ СМЕРТИ СИМОНА ПЕТЛЮРИ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

тиву в різних ділянках організації українського національного життя. Він був теж одним із перших благовісників ідеї відродження Української Автокефальної Церкви в ділі епохальної ухвали закону про це 1-го січня 1919 року; він же заприсягався 31-го серпня 1919 р. на площі Св. Софії в Києві спільно з митрополитом Василем Липківським служити Богові через службу народові.

Зацікавленість і дії С. Петлюри на еміграції дуже різнородні і найкраще характеризують його організаторський хист. Тут і теоретично-ідейне опрацювання питань українського національно-державного руху, проблем впливу на світову громадську думку; тут і складання плянів в різних ділянках державного будівництва України, дальше дбання про збереження й вдосконалення державного апарату Української Народної Республіки в екзилі. Особливо опікувався Петлюра ветеранськими організаціями і освітою української емігрантської молоді. Він клопотався розвитком вільної української науки і т. п. З дуже загальниково наведених фактів діяльности Симона Петлюри унагляднено, що він вже заряня був активним політичним пробудником і організатором українського народу, його визвольних змагань за самостійність і незалежність України.

Відзначаючи пам'ять Симона Петлюри з нагоди 50-ти роковин його трагічної смерти, стверджуємо, що большевицька Москва страшенно помилилась, коли думала, що вбивством можна вбити ідею, яку репрезентував Симон Петлюра. За близько 60 років панування червоних московських большевиків не вдалося їм здискредитувати в Україні поняття „петлюрівець". Тим більше гордяться ним колишні українські вояки і всі ті, що вірять в необхідність української збройної сили — на сторожі Української Держави.

Яку велику вагу прив'язував Симон Петлюра плеканню традицій визвольної боротьби, вказує його стаття в паризькому „Тризубі" в дні 22 січня того ж трагічного року 1926, в якій він писав: „В день свята української державности встають переді мною постаті лицарів і мучеників великої ідеї. Тих, що життям своїм заплатили за свою віру в ню... Хай же в цей день ми глибше, як коли, відчуємо велику вагу передсмертних заповітів наших лицарів! Хай свято сьогоднішнє навчить нас шанувати пам'ять полеглих і бережно плекати традиції боротьби за українську державність, такі чисті й промовисті, такі ушляхетнені, бо і оправдні, і скроплені святою кров'ю найкращих синів нації". — І ці слова Симона Петлюри так близькі змістові наших відзначувань його пам'яті в 50-річчя трагічної смерти.

В 50-річні роковини мученицької смерти Симона Петлюри — із пієтизмом похиляються всі українські голови, вшановуючи пам'ять того великого державного Провідника. Між першими, жалобою вкритими, стоять колишні українські вояки, що мали шану воювати під його головним командуванням і ті, які були українськими вояками пізніше, коли продовжувалася збройна боротьба за незалежну Україну.

Симон Петлюра став легендою, але заповіт, що його залишив нам, є актуальною програмою н асьогодні. Тому ми всі українці, а особливо колишні українські вояки, не маємо чого сумувати, — в річницю смерти Симона Петлюри можемо лише пишатися, що ми мали такого провідника. Віддаючи йому доземний поклін, потверджуємо свою вірність ідеям та ідеалам, що їх своїм словом і ділом пропагував Симон Петлюра.

„РІДНА ШКОЛА" В ДЕТРОЙТІ УВІЙШЛА В ДРУГЕ ЧВЕРТЬСТОРІЧЧЯ

Детройт (Осип Сливинський). — Минуло 25 років від того часу, коли в рамах Об'єднання „Самопоміч" відбулися збори батьків, які, схваливши правильник Батьківського комітету, вибрали управу й винесли постанову оснувати школу українознавства в Детройті. Ця значуща подія відбулася 21 жовтня 1950 року. Того ж дня відбулося відкриття школи й перший день навчання.

Спочатку було тільки 22 дітей і вже зразу виникли різні перешкоди, перемогти яких, як здавалося, ніколи не пощастить.

Та події розвинулися в дуже корисному напрямі. У 1955 році було вже 168 учнів, у 1960 — 262, а в 1965 число учнів школи й передшкілля дійшло до 405!

Такий безупинний ріст школи, звичайно, не відбувається стихійно.

Батьківський комітет старався про приміщення школи, приймав оплати за навчання, допомагав дирекції знаходити нових учителів, видавав бюлетені, відповідав за порядок і безпеку на коридорах під час суботніх лекцій, дбав про доставу шкільних книжок, допомагав під час шкільних імпрез. Він влаштовував дитячі балі, виготовляв матурантів, організував акцію стипендійного фонду тощо.

А Товариство „Рідна Школа", що заснувалось 1952 року, зареєструвавшись у стейтових властях, як неприбуткова організація і як законний власник Школи Українознавства, вело інформативну й освідомну працю своїми „Вістями Рідної Школи", відозвами, летючками, афішами, радіомовленнями, дописами до періодичної преси.

Товариство дбало про фінанси нашого шкільництва, влаштовувало періодичні зустрічі з громадянством на різних імпрезах, зорганізувало й удержувало Дитячий Садок, фінансувало виїзди вчителів на педагогічні конференції. Воно організувало педагогічні курси, випускники яких доповнювали вчительський склад школи. Заходом Управи Т-ва „Рідна Школа" почалося навчання української мови в місцевій парафіяльній школі.

Така різногранна активність обох рідношкільних клітин причинилась до того, що школа з успіхом перемогла численні перешкоди і, можна сказати, з ласки Божої увійшла в друге чверть сторіччя своєї праці.

Та не тільки від праці діячів був залежний ріст школи.

Вигнанці з України знають, що московський імперіялізм заспланував змести з лиця землі український нарід знищенням культури наших предків і вигнанням української мови з виховно-навчальних установ України, а коли й то не допомогло, тоді почав застосовувати засоби фізичного знищення провідних кадрів культурних діячів. Ними заповнились незліченні тюрми й концтабори Совєтського Союзу.

Знаючи про це, наші батьки докладають багато старань, щоб діти виховувались у рідному середовищі, щоб навчалися української мови й полюбили культуру своїх предків.

Та з плином часу, після 25-ти років, виросло нове покоління українських батьків і діти тих батьків є вже в шкільному віці. До того, з причини внутрішньої міграції у цій країні, українські сім'ї щораз то більше розсіваються. Таким чином виросли нові проблеми. Як показує статистика, число дітей у школі обнизилось. Ці труднощі наша суспільність мусить побороти, щоб продовжувати боротьбу за українську душу молодої ґенерації.

Є підстави твердити, що й на рідношкільному полі можна перемогти перешкоди, а навіть поставити наше шкільництво на вищий рівень.

На чому спирається таке твердження?

По-перше, батьки наймолодшої ґенерації приходять до переконання, що знання тільки одної мови збіднює особовість людини, деґрадує її як члена української суспільности й як громадянина цієї країни. У них пробуджується бажання підвищити знання рідної мови й бажання посилати своїх дітей до української школи.

По-друге, відбуваються події, які сприяють розиткові рідного шкільництва. Почали працювати центри української науки в Мюнхені, Римі й у Гарварді. На багатьох університетах Америки й Канади викладаються українські дисципліни. Відбуваються наукові конференції з українською тематикою з участю чужих науковців. Українські поселення починають завершувати свою організаційну структуру в світовому маштабі. Іде вперта боротьба за те, щоб не допустити до загибелі української Церкви. І, вкінці, з'єднані й успішні зусилля на відтинку оборони переслідуваних в Україні культурних діячів. Всі ці події мають корисний вплив на наймолодшу ґенерацію українських батьків.

Ділюся сумною вісткою з Приятелями і Знайомими мого Батька, що дня 17-го березня 1976 р. помер

Проф. д-р ІВАН БОРКОВСЬКИЙ

в Празі, ЧССР.

ТАТІЯНА БІЛИЙ — донька
з внучкою ЛИНДОЮ

В пам'ять нашого Найдорожчого БРАТА

сл. п. проф. д-ра ІВАНА БОРКОВСЬКОГО

складаємо
50.00 долярів на Енциклопедію Українознавства
50.00 долярів на видатки НТШ в Сарселю.

Евгенія УШКЕВИЧ
Софія КІЧОРОВСЬКА
Ярослава САЛИК
Анна ЛІСЬКЕВИЧ
Оксана БІБІЙ
сестри з родинами

Ділимося сумною вісткою з Родиною і Приятелями, що 3-го травня 1976 р., відійшла у Вічність з Волі Всевишнього

наша Найдорожча МАМА і БАБУНЯ

бл. п.

ЮЛІЯ з ЧУБАТИХ САЛЕВИЧ

народжена в Тернополі, Україна.
ПОХОРОН відбувся в Польщі.

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА і ПАНАХИДА
буде відправлена в суботу, 8-го ТРАВНЯ 1976 р. о год. 7-ій рано в церкві СВ. МИКОЛАЯ в ПАССЕЙКУ, Н. Дж.

Горем прибиті:
дочка — БОГДАННА
син — ЗЕНОН з дружиною ВІРОЮ
внуки: АНЯ УЛЯНА
АНДРІЙ, АЛЕКСАНДЕР

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Односельчанами, Приятелями і Знайомими, що 5-го травня 1976 р., о год. 6-ій рано в Честер, Па. на 75-му році життя, ненадійно, відійшов у Вічність,

наш Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО і ДІДУСЬО

бл. п.

ВАСИЛЬ СЛОНСЬКИЙ

уродженець Волі Якубової, пов. Дрогобич, Україна.

ПАНАХИДА — в п'ятницю, 7-го травня 1876 року о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Петра Мацка при 1609 W. Genesee Street, Syracuse, N.Y.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ в суботу, 8-го травня 1976 р. з того ж похоронного заведення до української католицької церкви св. Івана Хрестителя о год. 9-ій ранку, а опісля на місцевий цвинтар.

У великому смутку:
дружина — ЕВДОКІЯ (Україна)
син — ІВАН з дружиною СТЕПАНІЄЮ
5 внуків в Україні
Ближча і дальша Родина в Україні й Америці

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ

Дорогого і Незабутнього МУЖА

бл. п. маестра

МИХАЙЛА МИРОША

буде відправлена

ПАНАХИДА

в неділю, 9 травня 1976 р. по Службі Божій

в Українській Православній Катедрі

св. Володимира

160 Захід 82-га вулиця, НЮ ЙОРК, Н. Й.

Прошу згадати в цей день Покійного в своїх молитвах.

Дружина АННА з Родиною

ВЕЛИКОДНІ ГАЇВКИ...

(Закінчення зі стор. 2-ої)

Терням огорнити.
Щоби не вилетіла
Дівоцькая краса,
В меді намочена,
На ставі випрана,
На шкурі сушена,
В маслі маглована,
У скриню схована.

г) „Закликала Олесенька
з-за гори, гореньки"...
— Викупи мя, моя мати,
з неволі, неволеньки.
— Що за викуп, що за
викуп моя
дитинотько?
— Сто золотих, сто
червоних,
моя матінко.
— Не викуплю,
не викуплю,
моя дитинонько!.. —

Це все повторюється з тією різницею, що дівчина згадує ще інші особи зі своєї родини з таким же негативним успіхом: „Викупи, моя сестро... братчику... (а наконець: Закликала Олесенька з-за гори, з-за гороньки:

„Викуп-же мя, мій
миленький, з неволі,
неволеньки!"
„Що за викуп, що за
викуп, моя
миленькая?"
„Сто золотих „сто
червоних, ах ти, мій
миленький!"
„Ой викуплю, ой викуплю,
моя ти миленька!.."

г) „Чорнушко, душко...
Вставай раненька,
Мийся, чешися,
Заміж берися.
Схочуть тя люди взяти,
Схоче тя мати дати",
„За кого, матінойко.
За кого ластівойко?"
„За мазірина —
Дідьтого сина,
Тра рано вставати,
Мази кликати".
„Не піду, матінойко,
Не пійду, ластівойко"...

Перших вісім стрічок треба повторити, а дальші стрічки звучать так:

„За ковалина —
Дідьчого сина,
Тра рано вставати
Молот давати".

„Не піду, матінойко,
не піду ластівойко".
„За шевчивина —
Дідьчого сина,
Тра рано вставати
Шила шукати".
„Не пійду, матінойко,
Не пійду, ластівойко"...

Або ще:

„За бондарина
(гончарина) —
Дідьтого сина,
Тра рано вставати
Обручів (горщиків)
шукати
„Не пійду, матінойко,

а на кінець ось як:

Не пійду ластівойко"...
„За того хлопа,
Що грошей копа,
Рано можна спати
Не треба вставати".
„Вже за нього вийду,
Вже вийду, ластівойко".

14) У Великодній Понеділок поливають хлопці дівчат водою, а дістають від дівчат за це писанки.

З великодніх ігор найгарніша гра у Великодній Понеділок: „Проба писанок" або „Цокання".

Коли хлопці мають вже по кишенях багато писанок, пробують, котра з них твердша. Наступає тепер „цокання". Один хлопець бере в жменю писанку так, щоби гострішим кінцем була над рукою. Другий бере в жменю також писанку подібним способом і гострим кінцем своєї писанки б'є в гострий кінець спідньої писанки другого хлопця. Котра писанка розіб'ється, пропадає в користь того, у якого лишилася писанка ціла.

РРозуміється, що тут подані гри не вичерпують всіх великодніх гор, які молодь грає по наших землях, бо є їх ще багато.

Тут подані гри за Йосифом Лозинським. Вони були видруковані, так, як тоді писалося, в „Зорі Галицькій", альбомі гор у 1860 році у м. Львові, в друкарні Інституту Ставропигійського.

„Запорожець" у Балтиморі

З нагоди 200-ліття Америки, 100-ліття поселення українців в Америці і 30-ліття відновлення СУМ-у на еміграції. Український оперовий Ансамбль з Ню Йорку з місцевим хором під диригентурою проф. М. Кормелюка і танцювальною групою О. Ласюка поставили 28-го березня ц. р. в Балтиморі одну з найкращих опер; комічну оперу на 3 дії „Запорожець за Дунаєм".

Музичним керівником опери був проф. А. Берник, музичний супровід був у руках проф. Зої Маркович, режисерував Т. Федорович.

У головних ролях виступали такі артистки і артисти: Л. Рейнарович в ролі Карася, Г. Андреадіс — Одарки, Т. Лихолай — Оксани, Б. Чаплинський — Андрія, В. Карпинич — Султана і Імама, Т. Кузьмів — Селіх Аги і старого козака.

Крім цього багато молодих дівчат і хлопців виступали в ролях женців, косарів, козаків, турецької варти і слуг Султана. Також виступав місцевий хор і танцювальна група СУМА з українськими танцями.

Артисти співачки і співаки, представники різних земель України, створили кольоритну і живу галерію незабутніх героїв - запорожців. Усі виконавці виявили себе надзвичайно, за що численна публіка нагороджувала їх рясними оплесками. На тлі чудових декорацій, які виготовив маляр - артист Т. Кузьмів велично звучала молитва „Владико Неба і Землі" та пісня про повернення до рідного краю.

Вистава „Запорожець за Дунаєм" була високо - культурною імпрезою в Балтиморі, за що вся громада оваційно при кінці привітала артистів і виконавців повстанням з місць та гарячими і довготривалими оплесками. В імені місцевої громади Андрій Чорний подякував всім виконавцям, а особливо проф. Зої Маркович за музичний супровід, проф. А. Берникові за надзвичайне диригування, а маестрові Л. Рейнаровичеві і голові СУМУ в Балтиморі Т. Кузьмові за всі спільні заходи, завдяки яким Балтимор побачив незабутнього „Запорожця за Дунаєм".

П. К - ів

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ШАВАЛЮК ПЕТРО, член У-НСоюзу Відділ ч. 83 Т-ва ім. І. Франка у Філядельфії, Па., помер 2 вересня 1975 р. на 53-му році життя. Покійний народивсь у Філядельфії. Став членом УНС в 1946 р. Полишив в смутку дружину Катерину, сестру, брата і четверо дітей. Похорон відбувся на цвинтарі св. Марії у Філядельфії, Па.

Вічна Йому Пам'ять!
Секретар Відділу

ДУДИШ ІВАН, член УНСоюзу Відділ ч. 98 Т-ва св. Володимира в Шенандоа, Па., помер 9 жовтня 1975 р. на 80-му році життя. Покійний народився в Шамокіні, Па. Став членом УНС. в 1918 р. Полишив в смутку дружину Юлію, трьох синів, дочку і 8 внуків. Похорон відбувся 13 жовтня 1975 р. на цвинтарі св. Михаїла в Шенадоа, Па.

Вічна Йому Пам'ять!
Ольга Дудіш, секр. Від.

ФУРИК АННА, членка УНС Відділ ч. 361 Т-ва Дністер в Н. Й., пмерла 19 вересня 1975 р. на 88-му р. життя. Покійна народилася в Україні. Стала членкою УНСоюзу в 1918 році. Полишила в смутку дочок Павлину і Юлію. Похорон відбувся на цвинтарі св. Івана в Ню Йорку.

Вічна Їй Пам'ять!
Секретар Відділу

РОГАЧ КАТЕРИНА, членка УНС Відділ ч. 302 в Джаксон, померла 23 липня 1975 р. на 80-му році життя. Покійна народилася в Україні. Стала членкою УНСоюзу в 1936 році. Полишила в смутку сестру і синів Едварда і Євгена. Похорон відбувся 26 липня 1975 р. на цвинтарі св. Івана Джексон, Міч.

Вічна Їй Пам'ять!
Андрей Закола, секр. Від.

ПЕТРОНИК СТАНИСЛАВ, член УНС Відділ ч. 145 Т-ва св. Марії в Алтуна, померла 21 вересня 1975 р. на 59-му році життя. Стала членкою УНСоюзу в 1934 році. Полишила в смутку сестер Генвіс, Павліну і Юлію. Похорон відбувся 24 вересня 1975 на украін. катол. цвинтарі св. Марії в Алтуні, Па.

Вічна Йому Пам'ять!
Секретар Відділу

МАТТУХ ІВАННА, член УНС Відділ ч. 161 Т-ва св. Василія в Ембрідж, Па., померла 28 вересня 1975 р. на 59-му році життя. Покійна народилася в Аліквіпа, Па.. Стала членкою УНСоюзу в 1957 р. Полишила в смутку чоловіка Михайла, синів Мирона і Дениса, сестру Тессію та 4-ох внуків. Похорон відбувся 1 жовтня 1975 р. на цвинтарі свв. Петра і Павла в Ембрідж, Па.

Вічна Їй Пам'ять!
Секретар Відділу

БАДИН АННА, членка УНС Відд. ч. 62 Т-ва Згода в Філядельфії, Па., померла 19-го вересня 1975 р. на 52-му році життя. Стала членкою УН-Союзу в 1961 р. Полишила в смутку чоловіка Франка, синів Франка, Едварда і Руні та трьох внуків. Похорон відбувся на цвинтарі свв. Петра і Павла в Філядельфії, Па.

Вічна Їй Пам'ять!

КВАСИНСЬКА КАТЕРИНА, членка УНСоюзу Відд. ч. 83 Т-ва ім. Івана Франка в Філядельфії, Па., померла 7-го липня 1975 р. на 78-му році життя. Покійна народилася в Сеамстресс, Австрія. Стала членкою УНСоюзу в 1934 р. Полишила в смутку двох синів, одну дочку і сім внуків. Похорон відбувся 11 липня 1975 р. на цвинтарі св. Марії

Вічна Їй Пам'ять!
Секретар Відділу

ІВАНКІВ АДАМ, член УНС Відділ ч. 94, помер 25 серпня 1975 р. ня 55--му році життя. Покійний народився в Копичинці, Україна. Став членом УНСоюзу в 1955 році. Полишив в смутку ближчу рідню. Похорон відбувся 6 вересня 1975 р. на цвинтарі Юнайтед Меморіал Гарден в Плімут Товншіп, Мічіган.

Вічна Йому Пам'ять!
Секретар Відділу

СТАХУРА МАРІЯ, членка У-НСоюзі Відділ ч. 218 Т-ва Сокіл в Камббел, померла 29 листопада 1975 р. на 80-му році життя. Покійна народилася в Україні. Стала членкою УНСоюзу в 1917 році. Полишила в смутку дочок Павлину і Ольгу, синів Стефана і Михаїла. Похорон відбувся 2-го грудня 1975 р. на цвинтарі свв. Петра і Павла в Огайо.

Вічна Їй Пам'ять!
Секретар Відділу

Самостійний виступ Ляриси Крупи

Ось ще одна симпатична імпреза в рамках святкувань 200- і 100-річчя, стараннями Українського Музичного Інституту, 4-го квітня ц. р., в залі Українського Інституту. Протагоністка вечора, це молоденька студентка відомої консерваторії Пібади в Балтиморі, Ляриса Крупа. Концерт, ще в програмовій системі консерваторії, недовгий, бо всього понад годину часу, проте дає — на всякий випадок, — знамениту нагоду адептці фортепіянового мистецтва, похизуватися своїм талантом, своїм умінням і заавансованістю. А таму, що підписаному не пощастило ще чути досі Ларису, як піяністку то було навіть і цікаво.

Підбір і уклад програми зовсім задовільний, навіть як друга частина з довжелезним Прокофієвим не дуже примаинована. Та американські вчителі пхають його нашим дітям, тому тільки, що він тут перебуває колись, то він якби і „їхній" теж.

Щастя чи лишенько хотіло, що в тому самому часі, в Інституті, в сусідній залі відбувалось відкриття малярської виставки, що її улаштовували пластунки і там собі гості небагато з того робили, що починався концерт, то і гуторили досить голосненько. Це, звичайно, не могло сприяти ні скупченні, ні настрові молодої піяністки, ані увазі нашорошених слухачів. Тому то либонь і перша точка: „12 варіяцій", цдур, Моцарта, не випала так, якби вона повинна була чи могла випасти при дещо, сприятливішій атмосфері. Можливо, що це ще відбилось дещо і на „Двох прелюдіях" оп. 2, Ревуцького. Однак тут теж ще й інший чинник грав вагому ролю. А саме: не зовсім важко грати річ чужого композитора, що його можна почути у виконанні принаймні кількох відомих піяністів на сцені чи на платівках. Слухаючи цих різних виконань можна собі і свою „власну" інтерпретацію створити, маючи ще і допомогу і вказівки вчителя. Українських композицій, — на превеликий жаль — як консеквенція нашого повоління, немає досі, майже зовсім, награних на платівках. А напр. Слободяникові, Москва ще й забороняє грати українську музику. Отже чому студент мусить самий творити інтерпретацію даної композиції. Бо американські вчителі небагато можуть допомогти студентові в інтерпретації української композиції. Тому кожний наш молодий піяніст чи піяністка є здані на свої власні сили. І тут саме можна пророчисто ствердити, які в кого інтерпретаційні спосібності і технічні спроможності. Через це кожний один мусить дуже уважно, вдумчиво-аналітично, наполегливо і з повною самопосвятою працювати, щоб українська композиція вийшла цікаво, мистецько і репрезентативно. Знати чить над Ревуцьким треба ще попрацювати. (Зрештою праця над інтерпретацією твору не кінчиться ніколи!) — Закінчення першої частини програми було б далеко ефектовніше, якби були залишилися точки в такім порядку, як були надруковані в програмі. Отже: „Польонез" ч. 2, е-дур, мав бути заграний, як закінчення першої частини концерту, тимчасом на закінчення пішов твір Шопена: „Фантазія" ф-моль. „Фантазія" була виконана бездоганно, всеж таки була бліда в порівнянні з „Польонезом", бо це був „гляніштік" блиск вечора. Гру його знаменувала молодеча верва, блиск ритму і темпераменту, та праця повна виразистої експресії.

У другій частині Прокофієв у своїй сонаті ч. 6 а-дур не може полонити слухача ні загальною красою музики ні задушевним чаром композиції, бо це йсму далеке. Його перкусійне сприймання фортепіяну і вигадливість різнородного фразування, оце і все, що може робити його музику цікавою. Проте Ляриса опанувала, як цілість так і деталі твору прекрасно, віддаючи вповні прецизію і тематично - технічну різноманітність композиції, майже як зріла піяністка.

Грімкі оплески, наддаток, квіти і знову оплески, були закінченням цього молодого чечора.

Теодор Терен - Юськів

Роковини Т. Шевченка на Бронксі

Колись чисельна і рухлива громада Бронксу, Н. Й., в останніх кількох роках змаліла майже до половини. Через це за останні 3-4 роки, не відбулась тут ніяка імпреза, крім святочного і просфори, влаштовуваних парохією.

Цього року членки 82-го Відділу СУА влаштували роковини Шевченка. Культурно - освітня референтка Відділу Іванна Клим і тим разом підготовила програму свята, що відбулася 21-го березня ц. р. в залі церкви св. Покрови на Бронксі.

Хор 82-го Відділу СУА започаткував свято відспіванням „Заповіту", а Ірина Іванчишин у змістовному рефераті „Роля жінки в творчості Шевченка", представила думки Шевченка на ролю і місце української жінки в житті нашого суспільства, які не втратили на своїй актуальності по сьогодні. З черги 13-літній Йосиф Гайда віддеклямував „Мені тринадцятий минало...". Хор Відділу відспівав „Реве та стогне", а Л. Стасів — учениця студії Л. Крушельницької, — віддеклямувала „Лічу в неволі". На закінчення програми З. Раковська на тлі хору продеклямувала „Думи мої..."

До помітного успіху свята причинилася Л. Котлярчук своїм акомпаньяментом на фортепіяні під час виступів хору. Присутні відспівали „Ще не вмерла Україна".

Несподіванкою для учасників імпрези була присутність гостя пароха о. Сотера Голика, о. і проф. Мелетія Войнара, заступника голови НТШ, який від імени проводу НТШ подякував організаторам і виконавцям за вдалу імпрезу, а свої враження, винесені з цього свята обіцяв передати до централі

За кавою і солодким присутні обмінювалися думками про свято і про минулі роки громади.

Юстин Олійників

ТАРЗАН, Ч. 7473. Підготова до нападу

Вдаючи, що вони сплять, Вазіри насторожено ждуть на перший крок свого провідника...

...який в той час посувається вперед обережно і повільно, бо небезпека від кулеметів не дозволяє на необережність!